

Kennisontwikkeling en innovatie

Kennisontwikkeling in de regio

In deze notie staan de regionale kennisontwikkeling en innovatie en de rol die het beroeps-
onderwijs en docenten daarin spelen, centraal.

Alle voor het onderwijs relevante trends zijn ten behoeve van deze Toekomst-
verkenning uitgebreider en in samenhang beschreven in een trendanalyse voor
het mbo, hoger onderwijs en wetenschap. Deze trendanalyse vind je op [https://
toekomstvanonderwijsenwetenschap.nl/docs/Trends-2040.pdf](https://toekomstvanonderwijsenwetenschap.nl/docs/Trends-2040.pdf).

Het thema Kennisontwikkeling heeft voor het hoger onderwijs en voor het mbo een verschillende lading en gewicht. In het hbo en wo gaat het vooral over het fundamentele en praktijkgerichte onderzoek dat plaatsvindt bij universiteiten en hogescholen. Het mbo heeft daarin een veel kleinere traditie, maar is van oudsher wel nauw verbonden met het regionale werkveld voor samen opleiden en uitwisseling. In het mbo zijn practoraten in opkomst en speelt de vraag wat het mbo meer kan betekenen in de regio als kennis- en innovatiepartner. In het toekomstgerichte traject *MBOin2030* is geconcludeerd dat het mbo 'steeds meer met verschillende partners op verschillende manieren en op verschillende thema's samenwerkt'. Zoals in multidisciplinaire samenwerkingsverbanden die regionale (scholings- en innovatie-)vraagstukken aanpakken. *MBOin2030* beschrijft als toekomstbeeld dat het beroepsonderwijs in 2030 nauw samenwerkt in ecosystemen met het vmbo, het hoger onderwijs, bedrijven en diverse overheden. Samen werken die partijen aan de economische en maatschappelijke vitaliteit van de regio. Een Regionaal Centrum voor Innovatie en Beroepsonderwijs (CIB) wordt in die visie de plek waar het beroepsonderwijs met alle partijen in de regio samenwerkt aan de ontwikkelkansen en bestaanszekerheid van iedereen in de regio.

Samenwerking vanuit het mbo om de regionale vraag naar scholing te kunnen beantwoorden, is reeds in opkomst. Veel mbo-instellingen vinden de regionale vraag naar nascholing te versnipperd en te onzeker om daar als afzonderlijke instelling een breed en goed 'LLO-aanbod' tegenover te kunnen plaatsen. Samenwerking in de ontwikkeling, de uitvoering en de vermarkting van scholing, kan dan een uitkomst zijn om dit regionaal wel goed te kunnen afspreken en organiseren. In veel regio's en provincies zijn al effectieve combinaties van opleiders samen met maatschappelijke partners zichtbaar. Ook private opleiders hebben daarin een rol.

Hoe kan de kennisinfrastructuur binnen het mbo verder versterkt worden? Belangrijke vragen aan het mbo en de regionale kennisinfrastructuur zijn daarbij:

- De arbeidsmarkt is continue aan verandering onderhevig. Hoe kan het beroeps-
onderwijs innovatief blijven? Moeten alle
innovaties een plek krijgen in het onder-
wijs; welke rol heeft het bedrijfsleven
hierbij?
- Welke infrastructuur is nodig om de inno-
vaties van de arbeidsmarkt goed te kunnen
delen met het onderwijs? Wat vraagt dit
van docenten?

- Van het mbo kan ook een actievere rol bij de *innovatie van het werkveld* worden gevraagd, vergelijkbaar met het praktijkgerichte onderzoek dat binnen hogescholen wordt gedaan. De rol van practoraten en de samenwerking met andere kennispartners zoals het hbo zijn hierin belangrijke vraagstukken. Hoe en in welke vorm kan samenwerking tussen mbo en hbo de kennisontwikkeling en innovatie bevorderen? Hoe ziet dat in 2040 er uit?
- Digitale platforms bieden nu toegang tot veel onderwijscontent en stimuleren ook innovatie. Maar de marktmacht van grote spelers zoals Google kan ook leiden tot afhankelijkheid van één aanbieder. Dat leidt tot zorgen over privacy en autonomie van docenten en onderzoekers. Hoe zorgen we ervoor dat innovatie in het onderwijs niet wordt beperkt door het aanbod van enkele grote aanbieders van onderwijsmaterialen?
- Naast de regio is er ook een internationale component bij kennisontwikkeling. Hoe kan het mbo in 2040 internationale uitwisseling, kennisdeling en samenwerking benutten om de eigen rol te versterken in de kennisontwikkeling?
- Welke rol speelt het mbo in 2040 in de (wetenschappelijke) Nederlandse en internationale onderzoekketen? Hoe is dit het beste te organiseren? Welke sturing en in welke vorm is gewenst op vraagstukken die in een practoraat worden onderzocht?

De rol van de mbo-docent/onderzoeker in de regionale kennisontwikkeling

Voor docenten en onderzoekers hebben deze mogelijke veranderingen in 2040 potentieel veel impact. Een actievere rol ten behoeve van de regionale innovatie en sociaaleconomische ontwikkeling vraagt om toegesneden vaardigheden en om versterking van de kennis- en onderzoeksvaardigheden binnen het mbo. Uit onderzoek blijkt ook dat de cultuur, de mindset en de vaardigheden bij docenten om een rol te spelen voor (de ontwikkeling van) innovatieve, flexibele leerroutes voor volwassenen, nog vaak aandachtspunten zijn in het mbo. Een cultuuromslag en andere vaardigheden zouden nodig zijn.

Discussie: wat betekent dit voor het mbo?

Welke rol en positie heeft het mbo in de regio in 2040 ten behoeve van innovatie en de regionale sociaaleconomische ontwikkeling? Welke bijdrage levert het mbo aan belangrijke transitie, zoals nu de energietransitie? Wat betekenen de ambities rond de kennisinfrastructuur in 2040 voor de practoraten en voor het opleiden, werven en professionaliseren van docenten en onderzoekers voor het mbo?

Selectie geraadpleegde bronnen

MBOin2030 (www.mboin2030.nl)

Werkagenda mbo

De toekomst van het onderwijs (<https://stichtingvanhetonderwijs.nl/>)

Ambtelijk inputdocument ministerie OCW tbv de toekomstverkenning mbo

Monitor Beleidsmaatregelen hoger onderwijs